

EUROOPA
KOMISJON

LIIDU VÄLISASJADE
JA JULGEOLEKUPOLIITIKA
KÕRGE ESINDAJA

Brüssel, 10.11.2016
JOIN(2016) 49 final

**ÜHISTEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA
MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE**

Rahvusvaheline ookeanide majandamine: meie ookeanide tulevikku hõlmav kava

{SWD(2016) 352 final}

1. Ookeanid – Ülemaailmne Proovikivi ja Prioriteet

Euroopa Liidule ja paljudele riikidele maailmas on ookeanid meie tuleviku jaoks otsustava tähtsusega. Nad pakuvad suurepäraseid võimalusi majanduskasvuks, töökohtade loomiseks ja innovatsiooniks. Ülemaailmsest ookeanimajandusest saadav tulu on hinnanguliselt 1,3 triljonit eurot ja see võiks 2030. aastaks rohkem kui kahekordistuda¹.

Ookeanidel on kliima reguleerimisel oluline roll. Nad toodavad poole meile vajalikust hapnikust ning neelavad suurema osa liigsest kuumusest ja ligikaudu 25 % CO₂-heitest². Paljud saareriigid (sh väikesed arenevad saareriigid) ja rannikuriigid sõltuvad mereressurssidest ning on kaitsetud mõju vastu, mida inimtegevus avaldab merekeskkonna säilitamisele ja säästvale kasutamisele. Meie suhtumine ookeanidesse on eluliselt tähtis. Mõnda kõige pakilisemat ülemaailmset probleemi – nagu kliimamuutused, vaesus ning ohutu, täisväärtuslik ja piisav toit inimestele, kelle arv jõuab prognooside kohaselt 2050. aastaks üheksa miljardini – saab edukalt lahendada üksnes siis, kui ookeanid on ohutud, turvalised, puhtad ja säästvalt majandatud.

Meie ookeane ohustavad liigkasutus, kliimamuutused, hapestumine, reostus ja elurikkuse vähenemine. Mere- ja rannikualade majandus areneb kogu maailmas, kuid selle edukus sõltub säästvuse suurendamisest. Juurdepääsu mereteedele takistab vahel ebaseaduslik käitumine, suurenev piraatlus, relvastatud röövid ja muu kuritegevus merel. Katsed esitada territoriaal- või merinõudeid väljaspool Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni mereõiguse konventsiooniga (UNCLOS) kehtestatud raamistikku, kasutades hirmutamist, sundimist või jõudu, võivad lisaks piirkondlikule stabiilsusele mõjutada ka maailma majandust. Säästva ja eeskirjadel põhineva majandamise jaoks on oluline tegur teadlikkus ebaseaduslikust tegevusest merel.

Mereressursside ja ökosüsteemide seisundi kohta täpse ja õigeaegse teabe saamine on jätkuvalt keeruline. Merendustegevuse säästvaks arenguks vajalikud tehnoloogilised edusammud sõltuvad täiustatud teadusuuringutest.

Kõikidest nendest probleemidest ollakse teadlikud kogu maailmas. ÜRO 2012. aasta säästva arengu konverentsil (Rio+20) võtsid riigipead ja valitsusjuhid kohustuse kaitsta ja taastada ookeane ja mereökosüsteeme ning majandada ookeaniresseerisse säästvalt kooskõlas rahvusvahelise õigusega, et saavutada säästev areng selle kõigis kolmes mõõtmes. EL lähtub sellest integreeritud lähenemisviisist.

ÜRO säästva arengu tegevuskavas aastani 2030 määratleti ookeanide kaitse ja säästev kasutamine ühena seitsmeteistkümnest säästva arengu eesmärgist (eesmärk 14) ja osana tegevuskavast, mille eesmärgid on omavahel tihedalt seotud. Ookeanide kaitset ja säästvat kasutamist käsitletakse esimest korda koos teiste kõige pakilisemate säästvusprobleemidega ülemaailmses poliitilises tegevuskavas ning neid võetakse sellisena arvesse mitmetes säästva arengu eesmärkides ja ülesannetes³. Ülemaailmne kogukond peab need kohustused nüüd ellu viima. EL on täielikult pühendunud selle

¹ „The ocean economy in 2030“, OECD Publishing, Pariis (2016).

² „Climate change 2014 – Impacts, adaptation and vulnerability“, valitsustevahelise kliimamuutuste rühma (IPCC) töörühma (WGII) viies hindamisaruanne, 6. peatükk.

³ Ookeanid ja rannikud on lisaks eesmärgile 14 (ookeanid) seotud mitme säästva arengu eesmärgiga, nagu vaesuse kaotamine (eesmärk 1), toiduga kindlustatus ja säästev põllumajandus (eesmärk 2), tervishoid (eesmärk 3), puhas vesi ja kanalisatsioon (eesmärk 6), tänapäevane energeetika (eesmärk 7), majanduskasv ja tööhõive (eesmärk 8), kliima (eesmärk 13), ökosüsteemid ja elurikkus (eesmärk 15) ning partnerlus (eesmärk 17).

eesmärgi saavutamisele ja rakendamisele. Käesolevas ühisteatistes esitatud meetmed on lahutamatu osa ELi tegevusest seoses säästva arengu tegevuskavaga 2030. See on ka üldise välis- ja julgeolekupoliitika strateegia prioriteet⁴.

1.1. VAJADUS Ookeane PAREMINI MAJANDADA

Ookeanide ja nende ressursside kasutamist majandatakse ÜRO mereõiguse konventsiooni alusel. Seda toetab merel toimuvate valdkondlike tegevuste täiendava reguleerimise eest vastutavate piirkondlike ja rahvusvaheliste institutsioonide ning foorumite raamistik⁵. Selles raamistikus on kehtestatud terve rida eeskirju ja põhimõtteid. Samas on see siiski mõnevõrra ebaühtlane ja kooskõlastamata. Kujunemas on ülemaailmne konsensus selles osas, et merekeskkonnas ja merel toimuvat inimtegevust, sealhulgas ookeane mõjutavat maismaal toimuvat tegevust tuleb hallata tõhusamalt, et tulla toime üha suureneva survega ookeanidele.

Komisjoni 2015. aastal korraldatud konsultatsioon⁶ kinnitas, et praegune raamistik ei taga ookeanide säästvat majandamist järgmistel põhjustel.

- Raamistik on puudulik ja vajab täiendavat arendamist. Selles on siiani õiguslikke lünki, eelkõige seoses merekeskkonna elurikkuse kaitse ja säästva kasutamisega väljaspool riiklikku jurisdiktsiooni olevatel aladel. Rahvusvaheline Süvamerepõhja Organisatsioon (ISA) ei ole veel lõpetanud kaevandamiskoodeksit, millega kehtestatakse meremaardlate kaevandamisega seotud vajalikud eeskirjad ja menetlused.
- Kokkulepitud eeskirju ja korda ei rakendata sageli tõhusalt ega jõustata ühtselt. Oleme veel väga kaugel sellistest ülemaailmsetest eesmärkidest nagu maksimaalse jätkusuutliku saagikuse saavutamine kalanduses 2015. aastaks või 10 % ranniku- ja merealade kaitsmine eelkõige merekaitsealade loomise abil 2020. aastaks⁷. Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) kalandustöö konventsiooni ja sarnaste oluliste merenduskonventsioonide jõustumist takistab oluliselt see, et neid ei ratifitseerita õigeaegselt.
- Ookeanide eest vastutavate rahvusvaheliste organisatsioonide vahel on liiga vähe kooskõlastatust. Kuigi merendustegevused on omavahel seotud, on need peamiselt reguleeritud sektorite kaupa. Eri sektoreid hõlmavate rahvusvaheliste organite⁸ vaheline kooskõlastustegevus on sageli ajutine või see puudub. Organisatsioonidel ja mehhanismidel, millel võib olla oluline roll sellise üldise

⁴ „Ühtne visioon, ühine tegevus: tugevam Euroopa – Euroopa Liidu üldine välis- ja julgeolekupoliitika strateegia“ (28. juuni 2016).

⁵ Nende hulka kuuluvad IMO (laevandus), ISA (meremaardlate kaevandamine), FAO ja piirkondlikud kalandusorganisatsioonid (kalandus), UNEP, mitmepoolsed keskkonnalepingud, piirkondlikud merekonventsioonid ja muud mitmepoolsed keskkonnakokkulepped (merekeskkonna kaitse ja säästev kasutamine) ning UNESCO IOC (merealased teadusuuringud). ÜRO mereõiguse konventsioon sisaldab ka kohtualluvusmehhanismi selle tõlgendamise või kohaldamisega seotud vaidluste kohustuslikuks rahumeelseks lahendamiseks, milleks on Rahvusvaheline Mereõiguse Kohus.

⁶ http://ec.europa.eu/dgs/maritimeaffairs_fisheries/consultations/ocean-governance/doc/ocean-governance-summary_en.pdf

⁷ ÜRO säästva arengu tegevuskava aastani 2030, säästva arengu eesmärk 14.5, ja strateegiline kava aastateks 2011–2020, Aichi bioloogilise mitmekesisuse eesmärk 11.

⁸ Näiteks bioloogilise mitmekesisuse konventsioon / Rahvusvaheline Mereorganisatsioon, ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsioon / piirkondlikud kalandusorganisatsioonid / ohustatud looduslike looma- ja taimeliikidega rahvusvahelise kauplemise konventsioon / bioloogilise mitmekesisuse konventsioon.

raamistiku tugevdamisel nagu UN-Oceans või valitsustevaheline okeanograafiaakomisjon (IOC), on sageli nõrgad volitused.

- Ebaseaduslik ja kriminaalne tegevus avaldab märkimisväärset mõju ettevõtjatele, merekeskkonnale ja merendussektoris töötavatele inimestele. EL on parandanud oma julgeolekuraamistikku ning edendanud rahvusvahelist ja piirkondlikku julgeolekukoostööd, kuid merel ebaseaduslike tegude lõpetamiseks on veel palju ära teha. Jätkuvalt põhjustab aga muret see, et mõne ookeanidega seotud tegevuse puhul puudub inimväärne töö. Ebaseadusliku tegevusega seotud laevadel valitsevad töötingimused ei vasta vahel kaugeltki rahvusvahelistele standarditele või on isegi ebaseaduslikud, mõjutades otseselt mitte ainult asjaomaseid töötajaid, vaid ka sektori võimet tegutseda säästvalt.
- Vaja on parandada ELi sise- ja välispoliitika (nt Läänemere piirkonna strateegia, Musta mere sünergia, ELi Aadria ja Joonia mere piirkonna strateegia, Vahemere Liit ja põhjamõõtmeline poliitika) vahelist kooskõla.
- Sidusrühmad (sh ettevõtted, teadlased ja kodanikuühiskonna organisatsioonid) peaksid olema paremini kaasatud rahvusvahelise õigusraamistiku ettevalmistamisse ja rakendamisse. Selle tulemuseks oleks parem eeskirjade järgimine ja see hõlbustaks täiendavate majandamiskorralduste (nt vabatahtlikult võetud kohustused ja parimate tavade jagamine) tekkimist. Ookeanide majandamine peaks põhinema usaldusväärsetel teadusuuringutel ja teadmistel.

1.2. ELI ROLL

Tagamaks, et mered on ohutud, turvalised, puhtad ja säästvalt majandatud, on vaja ühtset, valdkondlikku ja eeskirjadel põhinevat rahvusvahelist lähenemisviisi. Selline lähenemisviis aitab ka saavutada ELi kodanike seisukohast häid tulemusi selliste prioriteetide puhul nagu töökohtade loomine, majanduskasv, konkurentsivõime, säästvus ja vastupanuvõime kliimamuutustele ning rahu ja julgeolek. Merel kehtiva eeskirjadepõhise hea majandamistava edendamine aitab tugevdada inimõigusi, vabadust ja demokraatiat, tagada võrdsed tingimused ettevõtjatele ning parandada töötingimusi kogu maailmas. See on kooskõlas ELi kui tugeva ülemaailmse osaleja rolliga.

EL suudab kujundada rahvusvahelist ookeanide majandamist kogemuste põhjal, mida ta on saanud ookeanide majandamisega seotud jätkusuutliku lähenemisviisi väljatöötamisel näiteks oma keskkonnapoliitikas (eelkõige merestrategie raamdirektiivis), integreeritud merenduspoliitikas (eelkõige mereruumi planeerimise direktiivis), reformitud ühises kalanduspoliitikas, ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi (ETR-kalapüük) vastases võitluses ning oma meretranspordipoliitikas.

EL on välja arendanud ka terve rea turvavahendeid, et tegeleda sise- ja välisjulgeolekumõõtmeliste vaheliste seostega. ELi üldises välis- ja julgeolekupoliitika strateegias kinnitatakse, et on vaja ühtsemat lähenemisviisi poliitika sise- ja välisaspektide vahel, välispoliitikas ning liikmesriikide ja ELi institutsioonide vahel. Tuleks luua sünergia teiste poliitikavaldkondadega (nt küberjulgeoleku, küberkaitse ja ringmajandusega) ja strateegiatega (nt ELi merendusjulgeoleku strateegia (EUMSS))⁹

⁹ Euroopa Liidu merendusjulgeoleku strateegia, 11205/14, mis võeti vastu üldasjade nõukogus 24. juunil 2014.

ning seonduvate piirkondlike strateegiatega¹⁰. Seeläbi toetatakse ookeanide majandamise tugevdamisse antud ELi panusega ülemaailmse merenduse kasvu ja julgeoleku eesmärki.

EL töötas välja ELi merendusjulgeoleku strateegia, et tegeleda tulemuslikult ja põhjalikult meresõidu turvalisuse ja julgeoleku probleemidega, kasutades asjakohaseid rahvusvahelisi, ELi ja riiklikke vahendeid. Strateegiat tuleks kohaldada kooskõlas käesoleva teatisega, et hõlbustada sektoritevahelist koostööd ja suurendada kasvupotentsiaali. EL panustab endiselt aktiivselt ülemaailmsesse merendusjulgeolekusse, tuginedes kogemustele, mida ta on saanud piraatlusevastases võitluses India ookeani lääneosas ning võitluses inimkaubanduse ja inimeste ebaseadusliku üle piiri toimetamisega Vahemerel, Mustal merel ja Läänemerel, ning uurides võimalusi Guinea lahes,¹¹ Lõuna-Hiina meres ja Malaka väinas.

EL teeb ookeanide majandamisega seotud koostööd kahepoolsete, piirkondlike ja mitmepoolsete partneritega kogu maailmas, võttes õiguslikuks aluseks ÜRO mereõiguse konventsiooni. ELil on strateegilised partnerlused ja kokkulepped peamiste rahvusvaheliste osalejate ja partneritega. Ta on tihedalt seotud mitmesuguste uute majandusjõududega ning on paljude lepingute ja konventsioonide osaline. EL ja selle liikmesriigid on üheskoos maailma suurimaks abiandjaks.

EL peaks toetuma olemasolevale korrale, et parandada ookeanide majandamist ning tugevdada kooskõlastatust rahvusvaheliste ja piirkondlike foorumitega. Ta on püüdnud aktiivselt arendada koostööd oma naabritega merenduspoliitika ja ookeanimajanduse valdkonnas, sealhulgas nii Euroopa naabruspoliitika ida- kui ka lõunamõõtmel raames. Samuti annab EL olulise panuse meretranspordi tööhõivesektori ülemaailmsesse juhtimisse ning sunniviisilise töö ja inimkaubanduse vastu võitlemisse.

ELi ja selle liikmesriikide tegevus peab välis- ja sisepoliitikameetmete puhul olema ühtsem. Ühendatuna suurendavad need märkimisväärselt võimalust saavutada positiivseid muutusi. EL peaks tagama oma sise- ja välispoliitika sidususe ning järgima tema võetud kohustust edendada säästva arengu nimel poliitikavaldkondade sidusust. EL peaks edendama sünergiat muude ELi poliitikavaldkondadega, sealhulgas selliste arengupoliitika ja -strateegiatega nagu ELi merendusjulgeoleku strateegia.

Lisaks kuulub ELi üheksa äärepoolseimat piirkonda, mis on tänu nende poolt ELi merendusvaldkonda antavale panusele ning nende asukohale Atlandi ja India ookeanis olulised osalejad, kes saavad aktiivselt aidata kaasa ookeanide majandamise parandamisele.

Selleks et tagada ohutud, turvalised, puhtad ja säästvalt majandatud ookeanid, teevad komisjon ja kõrge esindaja ettepaneku 14 meetme kohta kolmes esmatähtsas valdkonnas:

- rahvusvahelise ookeanide majandamise raamistiku parandamine;
- ookeanidele ja meredele avaldatava surve vähendamine ning tingimuste loomine säästva meremajanduse jaoks; ning
- rahvusvaheliste ookeanialaste teadusuuringute tugevdamine ja andmete parandamine.

¹⁰ Euroopa Liidu Guinea lahe strateegia, mis võeti vastu välisasjade nõukogus 17. märtsil 2014. Aafrika Sarve jaoks kavandatud Euroopa Liidu strateegiline raamistik, mis võeti vastu välisasjade nõukogus 14. novembril 2011.

¹¹ Guinea lahe (Senegalist Angolani) kohta töötas Euroopa Liit 2014. aastal välja strateegia ja 2015. aastal tegevuskava, võttes aluseks tervikliku lähenemisviisi, et toetada Aafrika riikide juhitavat Yaoundé protsessi, mille kohta tegid otsuse Lääne- ja Kesk-Aafrika riigipead 2013. aasta juunis.

2. RAHVUSVAHELISE OOKEANIDE MAJANDAMISE RAAMISTIKU PARANDAMINE

Tuginedes üksmeelsele rahvusvahelisele arvamusele, et ookeanide majandamise raamistikku tuleb tugevdada, toetavad komisjon ja kõrge esindaja järgmisi meetmeid.

1. meede. Rahvusvahelise ookeanide majandamise raamistiku puuduste kõrvaldamine

Komisjon ja kõrge esindaja jätkavad koostööd liikmesriikide ja rahvusvaheliste partneritega, et edendada selliste mitmepoolsete vahendite rakendamist, milles on küll kokku lepitud, kuid mis ei ole jõustunud. Komisjon ja kõrge esindaja teevad suuremaid jõupingutusi, et edendada selliste peamiste ülemaailmsete ookeanide majandamist käsitlevate instrumentide allkirjastamist, ratifitseerimist, ülevõtmist ja tulemuslikku rakendamist nagu ÜRO mereõiguse konventsioon ja selle kehtivad rakendusaktid.

Komisjon jätkab aktiivset osalemist rahvusvahelise õiguslikult siduva instrumendi loomisel ÜRO mereõiguse konventsiooni raames seoses merekeskkonna elurikkuse kaitse ja säästva kasutamisega väljaspool riiklikku jurisdiktsiooni olevatel aladel. Komisjon toetab jätkuvalt rahvusvahelisi jõupingutusi merekeskkonna elurikkuse kaitsmiseks muudel asjakohastel rahvusvahelistel foorumitel, sealhulgas bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni ning ohustatud looduslike looma- ja taimeliikidega rahvusvahelise kauplemise konventsiooni (CITES) raames.

Komisjon ja kõrge esindaja uurivad koos liikmesriikide ja kõigi teiste osalistega, sealhulgas rahvusvaheliste partnerite, tööstussektori ja kodanikuühiskonna organisatsioonidega, milliseid vabatahtlikke, muid kui seadusandlikke ning täiendavaid meetmeid on võimalik ookeanide majandamise toetamiseks võtta.

- *Komisjon ja kõrge esindaja teevad koostööd liikmesriikide ja rahvusvaheliste partneritega, et tagada, et võetaks vastu, ratifitseeritaks ja rakendataks sellised peamised ülemaailmsed ookeanide majandamist käsitlevad vahendid nagu kavandatud ÜRO mereõiguse konventsiooni rakenduskokkulepe merekeskkonna bioloogilise mitmekesisuse säilitamise ja säästva kasutamise kohta väljaspool riiklikku jurisdiktsiooni ning ILO kalandustöö konventsioon.*
- *Komisjon ja kõrge esindaja toetavad rahvusvahelisi jõupingutusi merekeskkonna elurikkuse kaitsmiseks kõigis asjakohastes rahvusvahelistes institutsioonides.*
- *Komisjon koostab 2018. aastaks suunised merepõhja loodusvarade uurimise ja kasutamise kohta riikliku jurisdiktsiooni all olevatel aladel, et aidata rannikuäärsetel liikmesriikidel täita nende ÜRO mereõiguse konventsiooni kohaseid kohustusi kaitsta ja säilitada merekeskkonda.*
- *Komisjon ja kõrge esindaja jätkavad merepiirkondade säästva arenguga seotud piirkondlike algatusi väljaspool ELi koostöös kõigi asjaomaste piirkondlike ja rahvusvaheliste organisatsioonidega ning strateegiaid, nagu näiteks Aafrika Sarve ja Guinea lahega seotud strateegiad, mille kohaselt on mere- ja merendusala koostöö vahend, millega kaitstakse julgeolekut ja tagatakse säästev areng.*

2. meede. Piirkondliku kalavarude majandamise ja peamistes ookeanipiirkondades tehtava koostöö edendamine, et kõrvaldada piirkondlikke majandamisalaseid puudujääke

Piirkondlikud kalandusorganisatsioonid on tähtsaimad rahvusvahelised organisatsioonid piirialade kalavarude ja pika rändega liikide kaitseks ja säästvaks kasutamiseks. Nende organisatsioonide tegevuse tulemuslikkuse (nt teadusuuringute, nõuetele vastavuse

lähipaistvuse ja otsuste tegemise alal) parandamine ja korrapärane läbivaatamine on nendega seotud ELi tegevuse keskmes.

Suurem osa Põhja-Jäämere keskosast, mis on üks kõige haavatavamaid merepiirkondi planeedil, ei ole hõlmatud ühegi rahvusvahelise kaitse- või majandamiskorraga. Kooskõlas hiljuti väljapakutud integreeritud Arktika poliitikaga¹² peaks EL püüdma tagada rahvusvahelise koostöö abil säästvat arengut kõnealuses piirkonnas ja selle ümbruses. Eelkõige kavatakse EL toetada Arktika piirkondliku kalandusorganisatsiooni või korra loomist ja edendada elurikkuse kaitset merekaitsealade loomise abil.

Muud ELi piirkondlikud strateegiad (nt Guinea lahe ja Aafrika Sarve piirkonnas) peaksid aitama parandada kalavarude kaitset ja majandamist ning tagama raamistiku ETR-kalapüügi vastu võitlemiseks.

- Komisjon teeb koostööd rahvusvaheliste partneritega, et luua piirkondlikud kalandusorganisatsioonid või kord nende liikide ja piirkondade jaoks, mis on veel hõlmamata. Eelkõige toetab EL mitmepoolset kokkulepet, millega takistatakse reguleerimata avamerekalapüüki Põhja-Jäämere keskosas, kuni on loodud piirkondlik kalandusorganisatsioon või kehtestatud vastav kord.*
- Komisjon toetab Kesk-Atlandi idaosa kalastuskomitee ja Kesk-Atlandi lääneosa kalanduskomisjoni ajakohastamist aastaks 2020. Samuti toetab komisjon piirkondlikke kalandusasutusi ja algatusi, et parandada riikidevahelist koostööd sellistes küsimustes nagu ETR-kalapüük.*
- Komisjon edendab olemasolevate piirkondlike kalandusorganisatsioonide toimimise täiustamist, eelkõige toetades korrapärast tulemuslikkuse hindamist.*

3. meede. Rahvusvaheliste organisatsioonide vahelise kooskõlastamise ja koostöö parandamine ning ookeanialaste partnerluste loomine ookeanide majandamiseks

EL peaks aitama parandada kooskõlastamist ja koostööd rahvusvaheliste organisatsioonide vahel, kellel on ookeanide küsimustes volitused. Seda on võimalik teha vastastikuse mõistmise memorandumite ja koostöölepingute abil, et täiustada kooskõlastamist asutuste vahel, kellel on samad või üksteist täiendavad eesmärgid. Komisjon kaalub nn Kobe protsessi taaselustamist tuuni piirkondlike kalandusorganisatsioonide puhul ja selle laiendamist kõigile piirkondlikele kalandusorganisatsioonidele. Samuti toetab EL selliste mitmepoolse koostöö mehhanismide rolli nagu UN-Oceans (eelkõige seoses selle volituste läbivaatamisega 2017. aastal), IOC, ISA ning mandri ja piirkondliku tasandi organisatsioonid, kes on välja töötanud strateegiad mere kaitsmiseks ja väärtustamiseks.

Komisjon osaleb merendust ja kalandust käsitlevates kahepoolsetes dialoogides ookeanidega seotud peamiste osalejatega, sealhulgas Austraalia, Kanada, Hiina, Jaapani, Uus-Meremaa ja Ameerika Ühendriikidega. Komisjon kavatakse kõnealused dialoogid muuta järgmise viie aasta jooksul järk-järgult ookeanialasteks partnerlusteks. Nii tugevdatakse koostööd sellistes olulistes ookeanide majandamise valdkondades nagu ookeanidega seotud säästva arengu eesmärkide rakendamine, suutlikkuse suurendamine, kaitse ja säästva meremajanduse kasvu edendamine, merendusuuringud, rahvusvaheline

¹² Ühisteatis „Euroopa Liidu integreeritud Arktika-poliitika“, JOIN(2016) 21 (final).

kalavarude majandamine, inimväärsed töötingimused, ETR-kalapüügi vastane võitlus ja merendusjulgeolek.

- *Komisjon ja kõrge esindaja toetavad paremat koostööd ja kooskõlastamist ülemaailmsete ja piirkondlike organisatsioonide vahel, kellel on ookeanidega seotud volitused, sealhulgas uute või olemasolevate raamistike kaudu.*
- *Komisjon toetab paremat kooskõlastatust piirkondlike kalandusorganisatsioonide ja piirkondlike merekonventsioonide vahel ning koostööd ülemaailmsete organisatsioonidega¹³.*
- *Komisjon toetab kõigi asjakohaste rahvusvaheliste institutsioonide ülemaailmseid jõupingutusi merekeskkonna elurikkuse kaitsmiseks, nagu näiteks merede ja rannikualade bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni¹⁴ osaliste konverentsi 12. istungil vastu võetud prioriteetseid meetmeid ning muid ökoloogiliselt ja bioloogiliselt oluliste merealade kindlaksmääramisega seotud otsuseid.*
- *Komisjon tagab CITESi osaliste 16. ja 17. konverentsil mereliikide kaitseks tehtud otsuste tulemusliku rakendamise¹⁵.*
- *Komisjon ja kõrge esindaja toetavad mitmepoolse koostöö mehhanisme, nagu näiteks mehhanismi UN-Oceans selle eelseisva volituste läbivaatamise raames ja eesmärgiga tugevdada selle koordineerivat rolli.*
- *Komisjon teeb ettepaneku arendada ookeanialast partnerlust ookeanidega seotud peamiste osalejatega.*

4. meede. Suutlikkuse suurendamine

Komisjon ja kõrge esindaja kasutavad välispoliitika raamistikku, sealhulgas arengukoostööd, et edendada ja suurendada suutlikkust ookeanide paremaks majandamiseks, elurikkuse kaitsmiseks ja taastamiseks ning säästvaks meremajandamiseks koos oma partneritega, sealhulgas rahvusvaheliste organisatsioonidega.

Mere- ja rannikualade areng peab olema keskkonnasäästlik ja sotsiaalselt kaasav. Sektorite ja investeeringute vaheline koostoime ja kompromissid tuleb selgelt määratleda ja sõnastada.

ELil on mitmeid erinevaid kahepoolseid koostöö-, partnerlus- ja kaubanduslepinguid, sealhulgas säästva kalapüügi partnerluslepingud, mille alusel saab EL tugevdada koostööd sellistes merendusküsimustes nagu meremajanduse kasv, merede ja rannikualade majandamine, töötajate õigused ja kvalifikatsioon,¹⁶ kliimamuutuste mõju ookeanidele ning rahvusvaheliste kohustuste täitmise toetamine.

¹³ Nt Rahvusvaheline Süvamerepõhja Organisatsioon, ohustatud liikidega rahvusvahelise kauplemise konventsioon, ÜRO Keskkonnaprogramm, Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsioon ning Maailma Kaubandusorganisatsioon.

¹⁴ CBD COP XII/23;
<https://www.cbd.int/decision/cop/default.shtml?id=13386>

¹⁵ <https://cites.org/eng/res/index.php>

¹⁶ Muu hulgas IMO 1995. aasta rahvusvaheline konventsioon, mis käsitleb kalalaevade töötajate väljaõpet, diplomeerimist ja vahiteenistuse aluseid (STCW-F).

Suutlikkuse suurendamise võimaluste tugevdamine konkreetsetes piirkondades (nt Guinea lahe piirkond, Atlandi ookeani lõunaosa, Kagu-Aasia ja väikesed arenevad saareriigid) on samuti selle lähenemisviisi üks osa.

Komisjon ja kõrge esindaja kaasavad ressursse, et toetada säästva meremajanduse paremat planeerimist, eelkõige seoses Vahemere Liidu ja Barcelona konventsiooniga. Nad edendavad piirkondlikku dialoogi Vahemere Liidu meremajanduse foorumi kaudu ning toetavad selle raames kokku lepitud meetmeid, sealhulgas parandatud koostööd mereuuringute valdkonnas ja innovatsiooni algatuse BlueMed kaudu.

- *Komisjon ja kõrge esindaja kasutavad välispoliitika raamistikku, sealhulgas arengukoostöö raamistikku, et edendada ja suurendada suutlikkust ookeanide parema majandamise ja säästva meremajanduse jaoks koos peamiste partneritega – eelkõige Vaikse ookeani, India ookeani ja Lääne-Aafrika piirkonnas.*
- *Tuginedes olemasolevale ELi arengukoostööle, aitavad komisjon ja kõrge esindaja suurendada merendusjulgeolekuga seotud suutlikkust koos teiste riikide ja piirkondlike organisatsioonidega – eelkõige Guinea lahe ja India ookeani piirkonnas.*
- *2017. aastal toetavad komisjon ja kõrge esindaja kindlat ja teaduspõhist meremajanduse arengu raamistikku.*
- *Komisjon ja kõrge esindaja teevad kindlaks viisid, kuidas parandada säästva arengu eesmärkide rakendamise abil ookeanide majandamist. Nende hulka kuulub näiteks suutlikkuse suurendamise võimaluste tugevdamine konkreetsetes piirkondades, nt Guinea lahe piirkonnas ja Kagu-Aasias.*
- *Komisjon lisab Rahvusvahelise Mereorganisatsiooniga (IMO) tehtavasse koostöösse tehnilise koostöö, mille eesmärk on tugevdada IMO õigusaktide rakendamist ja jõustamist.*
- *Komisjon koondab ressursse, et toetada Vahemeres säästva meremajanduse arendamise suutlikkuse suurendamisel tehtavaid edusamme Vahemere Liidu ja muude organisatsioonide, sealhulgas Barcelona konventsiooni raames.*

5. meede. Merede ja ookeanide ohutuse ja turvalisuse tagamine

ELi merendusjulgeoleku strateegias määratakse kindlaks julgeolekuprobleemid, nagu piraatlus, inimkaubandus ja inimeste ebaseaduslik üle piiri toimetamine, relva- ja uimastikaubandus, ning rõhutatakse vajadust hõlbustada koostööd ja teabe jagamist tsiviil- ja militaarasutuste vahel. Ülemaailmsete lahenduste leidmiseks on vaja laiemat rahvusvahelist arutelu sellistel foorumitel nagu ÜRO, G7 ja G20 ning spetsiaalselt kohandatud partnerlusi, millesse oleks kaasatud teised riigid ja piirkondlikud organisatsioonid (nt Aafrika Liit ja ASEAN).

Koos liikmesriikidega teevad komisjon ja kõrge esindaja merendusjulgeoleku ohtude ja riskide vähendamiseks ja kõrvaldamiseks ELi merendusjulgeoleku strateegia ja piirkondlike strateegiate (nt Guinea lahe ja Aafrika Sarve piirkond) raames kahe- ja

mitmepoolset koostööd ELi mittekuuluvate riikide ja piirkondlike organisatsioonidega, hoogustades tööd esmatähtsates valdkondades¹⁷.

Euroopa piiri- ja rannikuvalvet käsitleva uue määrusega¹⁸ ning Euroopa Meresõiduohutuse Ametit (EMSA) ja Kalanduskontrolli Ametit (EFCA) käsitlevate muudetud määrustega luuakse alus tihedamaks koostööks ELi ametite vahel, kes toetavad rannikuvalve ülesandeid täitvaid liikmesriikide ametiasutusi, ja ELi mittekuuluvate riikidega Euroopa merepiirkondades. Selles töös keskendutakse ka paremale koostööle riiklike rannikuvalveasutuste vahel, et korraldada mitmeotstarbelisi kampaaniaid, sealhulgas näiteks ebaseaduslikult merre juhitud heidete avastamiseks MARPOLi konventsiooni¹⁹ alusel. Selle koostöö osana korraldavad Frontex, EMSA ja EFCA mitmeotstarbelisi operatsioone, sealhulgas kalanduse, piiri- ja rändekontrolli valdkonnas Vahemere keskosas. Lisaks nimetatud tegevustele osalevad ELi sõjalised üksused ka inimeste ebaseadusliku üle piiri toimetamise vastases võitluses, laevade kaitsmises, piraatlusvastases võitluses ning kalandustegevuse seires operatsioonide ATALANTA ja Sophia raames, tehes oma ülesannete täitmiseks koostööd NATOga.

- *Koos liikmesriikidega võtavad komisjon ja kõrge esindaja aluseks ELi merendusjulgeoleku strateegia, et teha koostööd teiste riikidega merendusjulgeoleku ohtude ja riskide vähendamiseks ja kõrvaldamiseks.*
- *Komisjon ja kõrge esindaja teevad tööd, et parandada valdkondadevahelise mereseireteabe vahetamist liikmesriikide vahel, kaasates ka EMSA ja toetades muu hulgas ühise teabejagamiskeskonna (CISE) rakendamist, ning ELi mittekuuluvate riikidega, lihtsustades seeläbi rahvusvahelist sekkumist.*
- *Komisjon hindab, kuidas hõlbustada selliste mereseirekeskkondade koostalitlusvõimet nagu CISE.*
- *Satelliitside ja andmete analüüsi valdkonna tehnilise arengu ja olemasolevate merendustegevuse seire süsteemide põhjal käivitab komisjon koostöös kõrge esindajaga katseprojekti ebaseadusliku kalapüügi jälgimiseks kogu maailmas, suurendades teadlikkust merel valitsevast olukorrast, ning uurib võimalusi laiendada seiret ka teistele sektoritele.*

3. Ookeanidele ja merele avaldatava surve vähendamine ning säästva meremajanduse jaoks tingimuste loomine

Selleks et tagada heas seisundis ookeanid elu jätkuvust toetava süsteemi ja ressursina, peab ookeanide majandamine muutuma tõhusamaks. ELi meetmetes tuleks keskenduda kliimamuutustele ja nende mõjule, merereostusele ja eutrofeerumisele,

¹⁷ See hõlmab järgmist: töötada merendusjulgeoleku küsimustes välja kooskõlastatud lähenemisviisid rahvusvahelistel foorumitel (nt ÜRO, G7 ja G20) ja kõrgetasemeliste dialoogide kaudu; tugevdada ja toetada ELi piirkondlikke lahendusi merendusvaldkonnas (nt India ookeanis läbiviidav piraatlusvastane operatsioon Atalanta ning operatsioon EUNAVFOR MED SOPHIA Vahemerel inimkaubanduse ja inimeste ebaseadusliku üle piiri toimetamise vastu võitlemiseks); ja suurendada merendusjulgeolekuga seotud suutlikkust koos ELi mittekuuluvate riikide ja piirkondlike organisatsioonidega.

¹⁸ Määrus (EL) 2016/1624, mis käsitleb Euroopa piiri- ja rannikuvalvet ning millega muudetakse määrust (EL) 2016/399 ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 863/2007, nõukogu määrus (EÜ) nr 2007/2004 ning nõukogu otsus 2005/267/EÜ.

¹⁹ Rahvusvaheline laevade põhjustatava merereostuse vältimise konventsioon; MARPOL 73/78.

mereökosüsteemide ja elurikkuse säilitamisele, kaitsele ja taastamisele ning mereressursside säästvale kasutamisele.

6. meede. COP21 kokkuleppe rakendamine ning kliimamuutuste tõttu ookeanidele, rannikualadele ja ökosüsteemidele avalduva kahjuliku mõju leevendamine

Komisjon teeb tööd selle nimel, et kaitsta mere- ja rannikualade ökosüsteemide rolli kliimamuutuste mõju vähendamisel. Koos kõrge esindajaga püüab komisjon saavutada laiapõhjalist poliitilist konsensust vajaduse osas säilitada ookeanide loomulikkus nn sinist süsinikku, tehes koostööd ELi ja rahvusvaheliste poliitiliste osalejatega kliimamuutuste teemaliste läbirääkimiste ja asjakohaste rahvusvaheliste konventsioonide kontekstis.

Komisjon teeb tööd, et tugevdada ookeanidega seotud meetmeid ELi tasandil Pariisi kliimakokkuleppe rakendamiseks, nt laevanduse põhjustatud heite vähendamist ja taastuvate energiaallikate edasist arendamist. Koos kõrge esindajaga teeb komisjon koostööd liikmesriikide ja rahvusvaheliste partneritega, et edendada selliste meetmete lisamist riiklikesse, Pariisi kliimakokkuleppe alusel võetud kohustustega seotud järelmeetmetesse. Lisaks edendab komisjon rahvusvaheliselt heakskiidetud tegevuskava, et tegeleda muu hulgas ookeanide soojenemise, meretaseme tõusu ja hapestumise tagajärgedega. See töö tugineb valitsustevahelise kliimamuutuste rühma (IPCC) viiendale hindamisaruandele ning tulevasele eriaruandele kliimamuutuste, ookeanide ja krüosfääri kohta.

- *Komisjon tõhustab koostööd rahvusvaheliste partneritega, et leppida kokku ühismeetmed mere- ja rannikualade ökosüsteemide kaitsmiseks ja taastamiseks.*
- *2020. aastaks käivitab komisjon rahvusvahelised avaliku ja erasektori partnerlused, mille eesmärk on taastada, kohandada või arendada „sini-rohelist taristut“.*
- *Koos kõrge esindajaga teeb komisjon koostööd liikmesriikide ja rahvusvaheliste partneritega, et edendada ookeanidega seotud meetmete lisamist riiklikesse järelmeetmetesse, mis on seotud Pariisi kliimakokkuleppe alusel võetud kohustustega. Selle kohta võiks esitada hetkeülevaate Pariisi kliimakokkuleppe kohases ülemaailmse olukorra kokkuvõttes.*
- *Komisjon teeb ettepaneku rahvusvaheliste meetmete kohta, et tegeleda muu hulgas ookeanide soojenemise, meretaseme tõusu ja hapestumise tagajärgedega. Rahvusvaheliste partneritega koostöö tegemiseks kasutatakse roheline diplomaatia võrgustikku.*

7. meede. Ebaseadusliku kalapüügi võitlemine ja ookeanipõhiste toiduressursside säästva kasutamise tugevdamine kogu maailmas

Ülemaailmne võitlus ETR-kalapüügiga on ELi prioriteet. Vähemalt 15 % maailma kalasaagist (väärtusega 8–19 miljardit eurot aastas) on ebaseaduslik. EL teeb koostööd teiste riikidega, et alata oma kalavarude majandamise süsteemide struktuurireforme. Eesmärk on tugevdada seda tegevust järgmise viie aasta jooksul. Eelkõige soovib komisjon tugevdada mitmepoolset tegevust ETR-kalapüügi vähendamiseks, tugevdades vahendeid, mis võimaldavad jälgida ja tuvastada ebaseaduslikus tegevuses osalevaid

laevu ja kodanikke, ning suurendades selliste peamiste rahvusvaheliste ametite rolli nagu Interpol.

EL teeb koostööd rahvusvaheliste partneritega, toetab ETR-kalapüügi probleemiga tegelemise tehnilise ja haldussuutlikkuse suurendamist, edendab asutustevahelist koostööd ning hindab ETR-kalapüügi negatiivseid sotsiaalseid tagajärgi.

- Komisjon tugevdab ETR-kalapüügi seotud meetmeid, parandades olemasolevaid süsteeme ja toetades liikmesriike, et tagada tõhus kontroll elektrooniliste vahendite arendamise abil.
- Koos kõrge esindajaga teeb komisjon koostööd kolmandate riikidega, muu hulgas suutlikkuse suurendamise ja Euroopa Kalanduskontrolli Ametiga sõlmitud partnerluse osas, näiteks sadamariigi meetmeid käsitleva kokkuleppe rakendamiseks.
- Komisjon ja kõrge esindaja kasutavad olemasolevaid ELi arenguabivahendeid, et toetada meetmeid, mis aitavad võidelda ETR-kalapüügi vastu.
- Komisjon teeb koostööd ELi mittekuuluvate riikidega kahepoolsete dialoogide ja ametlike protsesside (nt kindlaksmääramisele eelnevad meetmed, kindlaksmääramine ja nimekirja kandmine) kaudu ETR-kalapüügi määrase alusel.
- Kahepoolsetes dialoogides ning piirkondlikel ja rahvusvahelistel foorumitel tegelevad komisjon ja kõrge esindaja selliste ETR-kalapüügi seotud probleemidega nagu sunniviisiline töö ja muud töökorralduse vormid, millega rikutakse inimõigusi.
- Lisaks edendab EL mitmepoolset tegevust, mis hõlmab järgmist:
 - ülemaailmse laevaregistri loomine;
 - töönduspüügi tegelevatele kalalaevadele kordumatu laevatunnuse (IMO number) määramine;
 - suuniste vastuvõtmine, et töötada välja ja rakendada püügidokumentimenetlusi (ülemaailmne püügisertifikaat); ning
 - Interpoli rolli tugevdamine ETR-kalapüügi vastases võitluses.
- Komisjon tugevdab ELi välispüügilaevastiku järelevalvet kõikjal, kus see tegutseb, vastavalt kavandatavale määrasele, milles käsitletakse välispüügilaevastike jätkusuutlikku majandamist²⁰.

8. meede. Kahjulike kalandustoetuste keelustamine

Kalandustoetused, mis soodustavad ülepüüki, liigset püügivõimsust ja ETR-kalapüüki, on pikka aega tekitanud muret rahvusvahelisel tasandil. 2002. ja 2012. aasta ülemaailmsetel säästva arengu tippkohtumistel kutsuti kõiki üles sellist tegevust lõpetama. Säästva arengu tegevuskavas aastani 2030 on kehtestatud tähtaeg (2020) selliste toetuste lõpetamiseks.

²⁰ COM(2015) 636 (final).

Edendatakse rahvusvahelisi jõupingutusi, et vähendada maailma kalalaevastike liigset püügivõimsust ja nendepoolset üleprüki ning keelustada kahjulikud toetused. Sellega toetatakse WTO läbirääkimisi, mis käsitlevad liigset püügivõimsust, üleprüki ja ETR-kalapüüki soodustavate toetuste keelustamist.

- *EL osaleb aktiivselt mitmepoolsetel läbirääkimistel WTOs, et keelustada 2020. aastaks liigset püügivõimsust, üleprüki ja ETR-kalapüüki soodustavad toetused.*

9. meede. Mereprügi ja „plastimere“ vastu võitlemine

Mereprügi on meie ookeanidele suureks ohuks. Komisjon on juba võtnud meetmeid, et tegeleda mereprügiga selle tekkekohas, ning tugevdab seda tegevust märkimisväärselt.

Komisjon pakub välja meetmed, mille abil vähendada prügi tekkimist tootmistsükli jooksul alates materjalide valikust, toote kavandamisest, tootmisest, tarbimisest ja ringlussevõtust kuni selle kasutusest kõrvaldamiseni.

EL kavatseb ringmajanduse tegevuskava raames esitada 2017. aastaks ettepaneku plasti käitlemise strateegia kohta, milles käsitletakse selliseid küsimusi nagu ringlussevõetavus, biolagunevus, ohtlike ainete leidumine teatavates plastides ja mereprügi ning mis sisaldab selget rahvusvahelist mõõdet plasti keskkonda sattumise vältimiseks. See aitab 2020. aastaks vähendada randadest leitud prügi ja kaotatud püügivahendeid vähemalt 30 % võrra. Samuti aitab see vähendada merekeskkonda sattunud plastist mikroosakeste mahtu, sealhulgas piirates vajaduse korral nende kasutamist toodetes.

See omakorda aitab rakendada säästva arengu tegevuskava 2030. Strateegias tunnistatakse probleemi globaalset olemust ja kollektiivse tegutsemise vajadust, sealhulgas mitmepoolsete keskkonnalepingute kontekstis. Komisjon kaalub võimalusi tõhustada võitlust mereprügi vastu ELi välistegevuse ja arenguabi raames, et takistada plastijäätmete heitmist maailmamerre, ning kui see on keskkonnaalaselt põhjendatud ja tehniliselt teostatav, osaleb hästi kooskõlastatud eemaldamismeetmetes.

- = *Osana oma ringmajanduse strateegiast esitab komisjon 2017. aastal plasti käitlemise strateegia, käsitledes lisaks sellistele küsimustele nagu ringlussevõetavus ja biolagunevus ka mereprügi.*
- *Komisjon käsitleb merel asuvatest allikatest, sealhulgas laevandus- ja kalandustegevusest pärit mereprügi, vaadates läbi sadama vastuvõtuseadmete ja -rajatiste direktiivi²¹ ning võttes vajaduse korral kalandustegevuse ja vesiviljelusega seotud täiendavaid meetmeid.*
- *Komisjon aitab hinnata, kuivõrd tulemuslikud on rahvusvahelised, piirkondlikud ja allpiirkondlikud juhtimisstrateegiad ja lähenemisviisid meres oleva plastprügi ja plastist mikroosakeste vastu võitlemiseks, nagu nõudis ÜRO Keskkonnaassamblee.*
- *Komisjon annab rahalist toetust, eelkõige Euroopa Merendus- ja Kalandusfondist, et parandada mereprügi kogumise suutlikkust ja andmete kättesaadavust prügi kontsentratsiooni kohta ELi ümbritsevates meredes.*

²¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. novembri 2000. aasta direktiiv 2000/59/EÜ laevaheitmete ja lastijäätmete vastuvõtmise seadmete kohta sadamates.

- Komisjon teeb ettepaneku tugevdada mereprügi vähendamise seotud institutsioonilist raamistikku näiteks rahvusvaheliste jõupingutuste parema kooskõlastamise, mereprügi vastast võitlust käsitleva G7 kava ja mereprügi käsitleva rahvusvahelise partnerluse kaudu.*
- Komisjon jätkab ülemaailmsete ja piirkondlike kohustuste täitmist, toetades mereprügi käsitlevaid tegevuskavasid, milles keskendutakse piirkondlikele merekonventsioonidele kõikjal Euroopas.*

10. meede. Mereruumi planeerimise edendamine ülemaailmsel tasandil

Ookeanide säästev kasutamine ja nende elurikkus, sealhulgas vastavate säästva arengu eesmärkide saavutamine sõltub inimtegevuse asjakohasest planeerimisest ja korraldamisest nii riikliku jurisdiktsiooni all olevatel kui ka selle alt välja jäävatel aladel. Mereruumi planeerimise abil võib tagada merealade kasutamise tõhusa korralduse, sealhulgas merekaitsealade määramise, haldamise ja nende võrgustike loomise²². Mereruumi planeerimine suureneb kogu maailmas ning viimasel kümnendil on kujunenud märkimisväärne kogemuste ja parimate tavade pagas.

2017. aastal alustab komisjon koostööd kõigi asjaomaste osalejatega, et töötada välja rahvusvaheliselt tunnustatud suunised, millega toetatakse mereruumi planeerimise ja sellega seotud protsesside kasutamist partnerriikides ja rahvusvahelisel tasandil, eelkõige ÜROs.

- 2017. aastal alustab komisjon mereruumi planeerimist käsitlevate rahvusvaheliste suuniste ettepanekute väljatöötamist.*

11. meede. Kümne protsendi mere- ja rannikualade säilitamisega seotud ülemaailmse eesmärgi saavutamine ja merekaitsealade tõhus majandamine

Mere elurikkuse olukord on praegu muret tekitav. Troopilised korallrahud on viimase 30 aasta jooksul kaotanud üle poole rahusid moodustavatest korallidest. Praegu on ainult 3,4 % meredest ja ookeanidest kaetud merekaitsealadega, mis jääb oluliselt allapoole ülemaailmselt 2020. aastaks seatud 10 % säilitamise eesmärki. Mereökosüsteemide taastamine ja kaitse tooks kasu nii keskkonnale kui ka majandusele. Merekaitsealade katvuse laiendamine 30 %ni võib tuua ajavahemikus 2015–2050 tulu kuni 920 miljardit USA dollarit²³.

Eri organisatsioonid ja foorumid töötavad eri liiki piirkonnapõhiste majandamisvahendite kallal vastavalt nende asjakohastele valdkondadele²⁴. Kuid merekaitsealad on tulemuslikud üksnes siis, kui need on hästi hallatud ja moodustavad ökoloogiliselt sidusa võrgustiku. Nende haldamine nõuab hoolikat kavandamist ning rahalisi ja inimressursse.

²² ELi 2014. aasta mereruumi planeerimise direktiivis, 2008. aasta teatises ELi lähenemisviisi kohta mereruumi planeerimisele ja UNESCO suunistes mereruumi planeerimise kohta on esitatud mitmeid meetmeid, mis toetavad mereruumi planeerimise arendamist.

²³ OECD. (2016), „The Ocean Economy in 2030“, OECD Publishing, Paris.

²⁴ Piirkondlikud kalandusorganisatsioonid, merekaitsealasid käsitlevad piirkondlikud merekonventsioonid (Kirde-Atlandi merekeskkonna kaitse konventsioon – OSPARi konventsioon), IMO eriti tundliku merepiirkonna puhul. Väljaspool riiklikku jurisdiktsiooni olevatel aladel asuvaid merekaitsealasid käsitlevad arutelud on osa merekeskkonna elurikkuse kaitse ja säästva kasutamise läbirääkimistest.

Komisjon suurendab merekaitsealade tulemuslikkust kogu maailmas, edendades parimate tavade vahetamist ja toetades sidusate võrgustike loomiseks tehtavaid jõupingutusi. Komisjon toetab ka piirkondlikku ja rahvusvahelist koostööd, et töötada merekaitsealade jaoks välja pikaajalised ja jätkusuutlikud rahastamismehhanismid²⁵.

Uus ÜRO mereõiguse konventsiooni kohane rakenduskokkulepe, mis käsitleks merekeskkonna elurikkuse säilitamist ja säästvat kasutamist väljaspool riiklikku jurisdiktsiooni olevatel aladel, aitaks saavutada ülemaailmse 10 % säilitamise eesmärgi ja märkimisväärselt suurendada merekaitsealade katvust avamerel.

- *Komisjon aitab suurendada merekaitsealade tulemuslikkust ja toetab nende laiendamist kogu maailmas, edendades parimate tavade vahetamist ja toetades sidusate võrgustike loomiseks tehtavaid jõupingutusi.*
- *Komisjon toetab ka piirkondlikku ja rahvusvahelist koostööd, et töötada merekaitsealade jaoks välja pikaajalised ja jätkusuutlikud rahastamismehhanismid.*
- *Komisjon viib lõpule merekaitsealade mestimise projekti, mis hõlbustab parimate tavade vahetamist ja suutlikkuse suurendamist Atlandi ookeani merekaitsealadel Euroopas, Aafrikas ning Põhja- ja Lõuna-Ameerikas.*
- *Komisjon pakub programmide „Horisont 2020” ja LIFE raames rahastamisvõimalusi mereuuringuteks, mis on olulised merekaitsealade loomiseks, ning teeb koostööd rahvusvaheliste partneritega.*

4. RAHVUSVAHELISTE Ookeanialaste Teadusuuringute Tugevdamine ja Andmete Parandamine

Selleks et viia edukalt ellu enamik eespool nimetatud meetmetest ja tagada ressursside säästev kasutamine, on vaja põhjalikke teaduslikult põhjendatud teadmisi. See nõuab märkimisväärsed investeeringuid varadesse ja seadmetesse. See toob ühiskonnale kõige rohkem kasu siis, kui teadmisi ja andmeid jagatakse.

EL ja selle liikmesriigid on olnud edukad mere- ja merendusuuringute rahastamisel ning andmete kättesaadavuse ja koostalitluse parandamisel. Koostöö rahvusvaheliste partneritega, sealhulgas ressursside koondamine, on vajalik, et tagada ookeanide tõhusaks majandamiseks vajalikud alusteadmised.

12. meede. Sidus ELi strateegia ookeaniseire, andmete ja merega seotud arvepidamise jaoks

Euroopa merevaatlus- ja andmevõrk (EMODnet) võimaldab teadlastel, ametiasutustel, ettevõtetel ja kodanikuühiskonnal otsida, vaadata, alla laadida ja kasutada enam kui saja mereuuringute teadusasutuse andmeid ja andmetooteid Euroopa merede batümeetria, geoloogia, elupaikade, füüsika, keemia ja mereelustiku kohta.

ELi töö ühtlustamine rahvusvaheliste partnerite tööga tugevdaks oluliselt ookeanide majandamise aluseks olevaid teadmisi, sealhulgas tugevdataks märkimisväärselt

²⁵ Kaasa arvatud ELi rahastatavad projektid, nagu Euroopa Parlamendi katseprojekt merekaitselade Atlandi-ülese koostöö kohta.

looduskapitali ja ökosüsteemi teenuseid käsitleva arvepidamisega seotud integreeritud süsteemi, mida arendatakse välja koostöös Euroopa Keskkonnaameti ja rahvusvaheliste partneritega.

- *Komisjon kavatseb Euroopa merevaatlus- ja andmevõrgule (EMODnet) toetudes esitada 2018. aastal sidusa ookeaniseire strateegia, mis on kooskõlas G7 riikide Tsukuba kommünikeega²⁶. Komisjon hindab, kas ookeaniseire võrgustikud on eesmärgipärased, ning analüüsib, millist majanduslikku, keskkonnavalast ja ühiskondlikku kasu nende täiustamine annaks.*
- *Kõnealuse 2018. aastaks kavandatud aruandega seoses teeb komisjon ettepaneku selle kohta, kuidas saaks Euroopa merevaatlus- ja andmevõrgu (EMODnet) viia vastavusse teiste riiklike või piirkondlike merendusandmete kogumiseks tehtavate jõupingutustega, et luua rahvusvaheline merendusandmete võrk ning tagada avatud juurdepääs neile andmetele.*

13. meede. Mereuuringutesse ja innovatsiooni tehtavate investeeringute suurendamine

EL ja selle liikmesriigid kulutavad mereuuringutele ligikaudu 2 miljardit eurot aastas. Üle 260 miljoni euro saadakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammist „Horisont 2020“. Oluline on hoida seda panust samal tasemel. Meremajanduse kasvu konkreetse valdkonna sihiks on valdkondadevahelised mere- ja merendusuurimused ning sellega toetatakse ookeaniga seotud poliitikat, sealhulgas kalandust, avamereenergeetikat ja meretransporti.

Liikmesriigid kooskõlastavad või integreerivad üha sagedamini oma teadusprogramme, et lahendada ühiseid probleeme ELi tasandil (nt ühise kavandamise algatusega „Terved ja tulutoovad mered ja ookeanid“ ning projektidega „Black Sea Horizon“ ja EMBLAS) ja merepiirkondade tasandil (nt BONUS Läänemeres ja BLUEMED Vahemeres).

- *Euroopa teaduspilve algatuse²⁷ raames loob komisjon mereuuringute pilvandmetöötamise katseprojekti ning jätkab investeerimist mereuuringutesse ja innovatsiooni.*
- *Komisjon teeb koostööd G7 partneritega, et edendada G7 riikide uut algatust „Future of the Oceans“, mille eesmärk on parandada ookeanide ja merede uurimusi ja seiret.*

14. meede. Rahvusvahelised ookeanidega seotud uurimuste-, innovatsiooni- ja teadustöölased partnerlused

ELis tehtavad ookeanidega seotud uurimused ja teadustöö võivad saada märkimisväärset kasu koostööst väljaspool ELi asuvate asutustega. Otsustav samm selles suunas oli 2013. aasta Galway avaldus Atlandi ookeani teadusuuringute alase koostöö kohta ELi, USA ja Kanada vahel. Komisjon jätkab Galway avalduse rakendamist.

²⁶ http://www.japan.go.jp/g7/_userdata/common/data/20160517communique.pdf

²⁷ Teatis „Euroopa digitaalse ühtse turu strateegia“ (COM(2015) 192, 6. mai 2015).

Selleks et edendada innovatsiooni ja konkurentsivõime jaoks vajalikke oskusi, toetab komisjon jätkuvalt tööstusharu juhivat merendustehnoloogia partnerlust oskusi käsitleva valdkondliku koostöö tegevuskava kontekstis.

Vastavalt OECD soovitusel edendada rahvusvahelist koostööd merendusteaduse ja -tehnoloogia valdkonnas, uurib komisjon rahvusvaheliste võrgustike loomise võimalusi, et vahetada olemasolevate vahenditega kooskõlas olevate innovatiivsete merendustehnoloogialahenduste edendamise kogemusi.

- *Komisjon arendab koos peamiste partneritega mereuuringute ja -teadusalaseid partnerlusi kehtivate teadus- ja tehnoloogialepingute alusel, sealhulgas vajaduse korral ookeanialaseid partnerlusi, ning selliste ülemaailmsete liitude raames, mille liige ta on, nagu näiteks Belmonti foorum või Maa Jälgimise Grupp.*
- *Komisjon tugevdab oma tööd Atlandi ookeani alaste teadusuuringute liidus, toetades peamiste osalejatega tehtava tõhustatud merenduskoostöö raamistikke Atlandi ookeani lõunaosas.*
- *Komisjon teeb pingsamat tööd, et kaasata Vahemere lõunapiirkonna riigid algatusse BLUEMED. Samuti suurendab komisjon oma panust teaduse, uuringute ja innovatsiooni valdkonnas Musta mere piirkonnas Musta mere sünergia raames.*

5. KOKKUVÕTE

ELil on oluline vastutus ookeanide ja merede ees. Tal on oluline roll säästva arengu eestvedajana, ookeanide majandamise raamistiku ülemaailmse osalejana ja ookeaniressursside kasutajana. EL peaks intensiivistama oma jõupingutusi, et tagada praegustele ja tulevastele põlvkondadele ohutud, turvalised, puhtad ja säästvalt majandatud ookeanid.

Komisjon ja kõrge esindaja on kindlalt otsustanud parandada ookeanide majandamist, keskendudes eespool nimetatud esmatähtsatele valdkondadele. Nii saavad nad edendada ELi poliitika ja strateegiate koostoimet, mis võib toetada ookeanide paremat majandamist, näiteks suurendades merendusjulgeolekut ja soodustades säästvat arengut.

Nad teevad koostööd liikmesriikide, rahvusvaheliste organisatsioonide ja partneritega ning piirkondlike organisatsioonide ja sidusrühmadega, et edendada kavandatud meetmeid ja uurida täiendavaid viise ja vahendeid rahvusvahelise ookeanide majandamise tugevdamiseks. Koos kõrge esindajaga moodustab komisjon ELi sidusrühmade foorumi, kes tegeleb ookeanide ja meredega kogu maailmas. Foorum toetab kõnealuse algatuse järelmeetmeid ja arendab korrapärast dialoogi ELi püüdluste üle parandada ookeanide rahvusvahelist majandamist. Foorumi esimene kohtumine toimub 2017. aastal.

Komisjon ja kõrge esindaja esitavad aruande eespool nimetatud meetmete edusammude kohta korrapäraste ajavahemike järel ja esimest korda kahe aasta jooksul pärast käesoleva teatise vastuvõtmist.